

ELŐSZÓ

A KRE Személyiség- és Egészségpszichológiai kutatóműhelye 2018-tól működik a Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológiai Intézete keretében. Kutatási fókusza elsősorban a lelki egészség protektív és rizikótényezői köré szerveződik, e területen belül valamennyi oktató saját téma felelőse. A műhely jelenleg nyolc főállású munkatárssal és több külsős, állandó együttműködő partnerrel működik, a KRE más kutatócsoportjaival kooperációban. Vizsgálatainkba folyamatos jelleggel bekapcsolódnak a KRE hallgatói is, akik körében a műhely rövid fennállása alatt már – Rózsa Sándor témavezetésével – több díjnyertes TDK dolgozat is született. A kutatócsoport továbbá szoros együttműködést ápol a Benda Kálmán Szakkollégiumban képződő pszichológus hallgatókkal Szabó-Bartha Anett közreműködésével.

A *Psychologia Hungarica Caroliensis* keretében megjelenő különszám anyaga döntően a kutatóműhely 2019/2020 évi 20655B800 témaszámú, a Károli Gáspár Református Egyetem által támogatott pályázatához kapcsolódik. E különszámban műhelyünk hat oktatója mutatja be munkáit tizennégy külső munkatárssal és hét hallgatóval való együttműködésben.

A különszám első része mérőeszközök validáló vizsgálatait és kulturális adaptációjuk bemutatását tartalmazza.

Nyitrai Erika és Takács Szabolcs tanulmánya az önegyüttérezés konstruktumának mérését, és az ezt vizsgáló kérdőív kulturális specifikumait mutatja be. E vizsgálati vonalat szinte kiegészítve, Szabó-Bartha Anett tanulmánya meggyőző adatokat prezentál az együttérezéstől való félelem mérésére használható újonnan adaptált kérdőívről. Szabó Vanda Virág pszichológushallgató Szabó-Bartha Anett témavezetésével írt tanulmányában gyakorlatiasan ismerteti az Értékvezérelt Élet kérdőívvel szerzett magyarországi tapasztalatokat, és a mérőeszközre vonatkozó fejlesztési javaslatokat. Szabó-Bartha Anett egy másik magyar nyelvre adaptált praktikus mérőeszköze a következő tanulmány keretében a Fehér Medve Gondolat-Elnyomási kérdőív, amely képes előrejelezni a klinikai zavarokat.

A különszám második részében egészségpszichológiai vizsgálatok ismertetésére kerül sor. Ferenczi Andrea két kutatásában igazolja a hála, mint egészséglelektani, protektív faktor jelenségét. Kismamákra vonatkozó kutatásában felhívja a figyelmet a hála képességének fejlesztési lehetőségeire, egészségügyi dolgozók mintáján készült vizsgálatában pedig a társas támogatás és a hála összefüggésének potenciális mechanizmusaira világít rá. Szili Ilona az energia-

ital-fogyasztás kockázataival kapcsolatban szolgáltat meggyőző bizonyítékokat, empirikus adataiból kitűnik, hogy az időszakos és rendszeres használók relatíve nagy arányban tapasztalják ezen szerek negatív fizikai és pszichés hatásait.

A különszám harmadik része a kutatócsoport közös kutatása keretében tanulmányozott témára, a Young-féle sémamodellre fókuszál, mélyebben rávilágítva a korai maladaptív sémák egyéb pszichológiai konstruktumokkal való összefüggéseire. Nyitrai Erika Takács Szabolccsal közös tanulmánya az önegyüttérzés és a korai maladaptív sémák összefüggéseit tanulmányozza; kiemelve az önegyüttérzés lélektani jelentőségét, valamint a sémákkal való ellentmondásos viszonyát. Tanyi Zsuzsanna a kronotípust vizsgálja különböző személyiségjellemzők kontextusában, felvetve az esti kronotípus lehetséges kapcsolódását nemcsak a maladaptív sémákkal, hanem a szociálisan averzív személyiségjegyekkel is. Mirnics Zsuzsanna társszerzőkkel közös első tanulmányában igazolja a családon belüli abuzív szülői viselkedés összefüggését főként a Csökkentértékűség séma megjelenésével, míg másik kutatásában a nem hagyományos családformákban való előfordulásukra vonatkozóan fogalmaz meg tanulságokat, az egy-szülős családok dinamikájának egyes rizikótényezőire engedve mélyebb rálátást.

Budapest, 2021. 05. 23.